

DAA-004-008201 Seat No. _____

B. Ed. (Basic) (Sem. II) (CBCS) Examination

May/June - 2015

Social & Philo. Found. of Gramvidya Training

(શ્રામવિદ્યા તાલીમની તાત્વિક અને સમાજશાસ્ત્રીય આધારશિલા) (CC-3)

Faculty Code : 004

Subject Code : 008201

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) વિભાગ-૧ના બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
- (૨) વિભાગ-૨ના પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ ઉત્તર લખવા.
- (૩) બંને વિભાગના ઉત્તરો મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ લખવા.

વિભાગ - ૧

૧ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

૨૦

(૧) ગુજરાતી સાર્થ જોડણી કોશ મુજબ કેળવણી અટલે _____.

- (A) ખિલવણી
- (B) દોરવણી
- (C) ઉગાડવું
- (D) અન્ય

(૨) વિક્ટર હ્યુગોએ લખ્યું છે કે _____.

- (A) જે શાળા ખોલે છે તે જેલની કોટડી બંધ કરે છે.
- (B) જે શાળા ખોલે છે તે કેદીની સંખ્યા વધારે છે.
- (C) જે શાળા ખોલે છે તે જેલની સંખ્યા વધારે છે.
- (D) જે શાળા ખોલે છે તે જેલની કોટડી ખોલે છે.

(૩) વ્યાપક અર્થમાં કેળવણીની પ્રક્રિયા માનવ માટેની _____ છે.

- (A) સર્વતોન્મુખી સતત સાધન
- (B) અધ્યાદય
- (C) સર્વાંગી પ્રક્રિયા
- (D) એકપણ નહીં

(૪) અવૈધિક શિક્ષણ એટલે ?

- (A) શાળામાં અપાતું શિક્ષણ
- (B) જ્ઞાન પરોક્ષ રીતે મળે તેવું શિક્ષણ
- (C) જ્ઞાન પ્રત્યક્ષ રીતે મળે તેવું શિક્ષણ
- (D) સીધા પ્રયત્ન દ્વારા મળતું શિક્ષણ

(૫) “કુદરત દ્વારા મળતી કેળવણી જ સાચી કેળવણી છે” આ વિધાન કોણે કહ્યું છે ?

- (A) ગાંધીજી
- (B) રૂસો
- (C) રવિન્દ્રનાથ ટાગોર
- (D) એરિસ્ટોટલ

(૬) ઈશ્વરભાઈ પટેલ સમિતિએ ઈ.સ. _____ માં અહેવાલ બહાર પાડ્યો.

- (A) ૧૯૭૮
- (B) ૧૯૫૮
- (C) ૧૯૪૮
- (D) ૧૯૬૮

(૭) રવિન્દ્રનાથ ટાગોરનાં લગ્ન _____ સાથે થયા હતાં.

- (A) મૃગશાદેવી
- (B) મૃણાદેવી
- (C) મૃણાલીદેવી
- (D) મૃગદેવી

(૮) શિસ્તને બે જગ્યાએ વધારે મહત્વ આપવામાં આવે છે ?

- (A) શાળા અને વિદ્યાર્થી
- (B) શિક્ષક અને વિદ્યાર્થી
- (C) શાળા અને સૈન્ય
- (D) વાલીઓ અને વિદ્યાર્થી

(૯) પ્રો. યશપાલ સમિતિની રચના _____ માં થઈ હતી.

- (A) ઈ.સ. ૧૯૯૧
- (B) ઈ.સ. ૧૯૮૧
- (C) ઈ.સ. ૧૯૯૨
- (D) ઈ.સ. ૧૯૮૨

(૧૦) કોઠારી શિક્ષણ પંચની રચના _____ વર્ષમાં કરવામાં આવી.

- (A) ૧૯૪૮-૪૯
- (B) ૧૯૫૦-૫૧
- (C) ૧૯૫૨-૫૩
- (D) ૧૯૬૨-૬૪

(૧૧) “ચારિત્ર એજ જીવન છે” આ વાક્ય કોણે કહ્યું છે ?

- (A) ગાંધીજી
- (B) સ્વામી અખીલેશનંદજી
- (C) સ્વામી વિવેકાનંદ
- (D) સ્વામી કૃપિયાનંદજી

(૧૨) શિક્ષણ દ્વારા સમાજ પોતાનું _____ ટકાવી રાખે છે.

- (A) ભવિષ્ય
- (B) મૂલ્યો
- (C) વિકાસ
- (D) અસ્તિત્વ

(૧૩) ગુજરાતમાં કાર્યાનુભવ અંગેની ભલામણ _____ સમિતિએ રજૂ કરી હતી.

- (A) ઈશ્વરભાઈ પટેલ સમિતિ
- (B) શિક્ષણ સમિતિ
- (C) ચૌહાણ સમિતિ
- (D) કાર્યાનુભવ સમિતિ

(૧૪) યશપાલ સમિતિ એ _____ ને કાર્યક્ષેત્ર બનાવીને સર્વેક્ષણ કર્યું.

- (A) વડોદરા
- (B) દિલ્હી
- (C) સુરત
- (D) મેંગલોર

(૧૫) નઈતાલિમ પામેલો વિઢ્યાર્થી દરજ્જા બનશે તો _____.

- (A) ઢોજ-શોખની દષ્ટિવાળા કપડાં સીવશે
- (B) સુઘડ શરીર દેખાય તેવા કપડાં સીવશે
- (C) બીજાની આંખો બગાડવાની દષ્ટિવાળા કપડાં સીવશે
- (D) વિવિધ ફેશનવાળા કપડાં સીવશે

(૧૬) બાળ કેન્દ્રીય શિક્ષણ પદ્ધતિની હિમાયત કઈ વિચારધારા સ્વીકારે છે ?

- (A) નિસર્ગવાદ
- (B) વ્યવહારવાદ
- (C) પ્રકૃતિવાદ
- (D) વાસ્તવવાદ

(૧૭) વર્તમાન શિક્ષણની ઢોટી સમસ્યા

- (A) પરીક્ષણનો ઢોજ
- (B) શિસ્તનો ઢોજ
- (C) વિઢ્યાર્થીઓને દફતરનો ઢોજ
- (D) વર્તમાન સમયના શિક્ષકનો ઢોજ

(૧૮) કોઠારી શિક્ષણ પંચનો ધ્યેય શિક્ષણના _____ તબક્કામાં સુધારણા કરવાનું હતું.

- (A) પ્રાથમિક
- (B) માધ્યમિક
- (C) કોલેજ
- (D) દરેક

(૧૯) સામાજિક પરીવર્તનની પ્રક્રિયા એ કેવી પ્રક્રિયા છે ?

- (A) ધ્યેયલક્ષી
- (B) નિરંતર ચાલતી
- (C) એકત્રિત અને પ્રાસંગિક
- (D) બધી જ

(૨૦) રવિન્દ્રનાથનો જન્મ _____ વંશમાં થયો હતો.

- (A) ટાગોર
- (B) ઠક્કર
- (C) ઠાકરડા
- (D) ઠાકુર

વિભાગ - ૨

- ૧ નીચેના દરેક પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૦
- (૧) શહેરી સમુદાયના બે લક્ષણો જણાવો.
- (૨) ઈશ્વરભાઈ પટેલ સમિતિના અધ્યક્ષ કોણ હતા ?
- (૩) વર્ધા શિક્ષણ યોજનામાં અભ્યાસક્રમ ઘડવા માટે જે સમિતિ બની હતી, તે સમિતિના બે સભ્યોના નામ લખો.
- (૪) શાંતિનિકેતન શાળાના ઉદ્દેશો લખો.
- (૫) સામાજિક પરિવર્તનના સાધન તરીકે કેળવણીની બે મર્યાદા જણાવો.
- ૨ નીચેના કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૯
- (૧) વિવેકાનંદના મતે શિક્ષણના ઉદ્દેશો.
- (૨) કોઠારી શિક્ષણપંચના મતે શિક્ષક કેવો હોય ટૂંકમાં લખો.
- (૩) અવૈધિક શિક્ષણના કાર્યક્રમની યાદી બનાવો.
- (૪) વિદ્યાર્થીઓને શ્રમથી થતા ત્રણ લાભ જણાવો.
- ૩ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ ત્રણ) ૧૫
- (૧) ઉ.બુ શિક્ષણ કાર્યક્રમ મૂલ્યાંકન સમિતિની ભલામણો.
- (૨) વિવેકાનંદના મતે શિક્ષણના સિદ્ધાંતો.
- (૩) પ્રકૃતિવાદનો ધ્યેય
- (૪) કાર્યાનુભવનો અર્થ બતાવી તેના હેતુઓ લખો.
- ૪ નીચે પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના વિસ્તૃત જવાબ આપો : ૧૬
- (૧) શિક્ષણનો અર્થ આપીને ઔપચારિક શિક્ષણ વિશે વિસ્તૃત લખો.
- (૨) ઉદ્યોગ દ્વારા શિક્ષણ ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
- (૩) વાસ્તવવાદનો શૈક્ષણિક અર્થ જણાવી તેના ધ્યેયો સ્પષ્ટ કરો.